

Catalunya Artística

Any I * Barcelona 23 Agost 1900 * Número 11

Mestres compositors cataláns

R

Redacció y Administració
Raurich, 20, pral.

Joan Goula

DUGAS PROFECÍAS.

Feya poch que Inglaterra havia declarat la guerra al Transvaal. Y un ministre orgullós, de la *nebulosa Albion*, l' intim currinxé del famós explotador Cecil Rhodes, desde la seva tribuna enviaba als quatre vents aquesta profecia

"La pacificació del Transvaal, ve á ser un passeig militar desde la ciutat del *Cabo* á Pretoria.."

Y 'l vell y entenimentat Krüger, cuan va rebre l' *ultimatum* del govern anglés, exclamá:

"Ens vencerán sens dupte; mes, els hi costará llágrimas de sang."

Chamberlain, l' home negre de la política colonial, s' ha tallat de mitj á mitj, com se sol dir.

Després de tants mesos de lluyta, després d' haver sofert els inglesos més de 60.000 baixas en el seu exércit del Africa del Sud, després de consumits els pressupostos extraordinaris pera la guerra, després d' haver perdut sa fama mitja dotzena de generals... encare 'ls fils eléctrichs ens parlan de novas pallissas que han rebut els inglesos.

Lo qu' es molt consolador pe 'ls que creuhen que no sempre guanya la forsa bruta. També la Providéncia Divina prén part, las mes de las vegadas, en els grans aconteixements, tal vegada pera destruir alló de

... que Dios ayuda á los malos

cuando son más que los buenos...

Y ¡qui sab si la mateixa Providéncia 's cuyda are de que resulti real y ensopega da la profecia d' en Krüger!

Els inglesos potser al cap y á la fi tingan el Transvaal... Pero á n' el preu que haurán obtingut aquell territori ja se 'ls pot perdonar la subasta desastrosa...

CONDOMINES.

LA CIENCIA NOVA

Cuan el pobre vellet vegé que la Roseta s' anava envermellint, envermellint, y que per minuts perdía las foras vitals, vá comensar á riure ab una d' aquellas riallas nirviosas, pitjors, cent cops pitjors, que 'l plor mes amarch y dolorós. Per ell, era la Roseta, l' última il·lusió de la vida, l' últim baluart que podia oposar contra 'ls sufriments y 'ls pesars, l' última esperansa, l' últim tot de l' existència. Y al veure 's impotent per arrencarla dels brassos de la Mort, d' aquella Mort que tot ho abrusa, fins perdé la noció de lo que li succehia, y reya, reya... ¡Pobre vell!

L' avi Moreu, com l' anomenavan els vehins del poble, era rich, molt rich, pero de ¿que li valian las riquesas si lo únich que estimava en aquest mon li fugia de casa y 'l deixava abandonat per sempre?

El rellotje anava fent via. Las negras agullas senyalaren, primerament, mitja-nit, després un quart, dos, tres, la una, las dos... y la Roseta, boy s' enrojia, boy s' esgroguehia rápidamente y l' avi la contemplava rihent y ab la mirada estúpida, sens donarse compte de que aquellas caricias que ab sos ullets li feya la malalta, eran las últimas.

A la capsalera del llit hi havia 'l metje: un vell nascut al any 15, un bon home molt agradós y molt simpátich, partidari decidit dels antichs procediments y enemich irreconciliable dels sistemas nous. En Bernard, en Charcot, Testut y demás notabilidades contemporáneas eran una colla de xerrayres que tan sols cercavan popularitat endorrocant els motllos que la práctica havia donat per sans y bons.

—¿Vol dir, don Llorens, vá preguntarli l' avi, que la noya, no té remey?... Sálvila y demaním lo que vulga... Díguí, y lo que vosté diguí 's farà.

—Poch que la comprénch aquesta malaltia, va respondre 'l metje, ¡vatú! en tant temps com fa que visito, may n' havia vist cap de malalt aixís...

—Y tal ¿Ves qui ho havia de dir?... ¡Pobre Roseta! Se 'n recorda, don Llorens, de avuy fá vuyt dias?

—¡Plá bé que me 'n recordo! ¡Com si fos are! ¿Oy que voleu dir el dia de la vinya?

—Justament...

—Ben alegroya qu' anava.

—Y are...

—Y are, pobreta, no té remey... Avi, enrecordeu-vos de que en aquest mon hi hem vingut á patir, res mes que á patir y conformeu-vos ab la idea de quedar sol... Qui per un cantó, qui per un altre, tots tenim la nostra creu y tots hem de durla...

—Pero ¡ay! aquesta es massa gran per mi...

Y l' avi al dir aquestas paraulas se mossegava 'ls llavis, y furiosament se fregava las mans pel cap com desitjós d' esborrar l' esparveradora imatge de la soletat, que com negre fantasma s' aixecava poch á poch, al fons de son cervell...

Y mentres, nirviosament, l' avi s' alsava y 's passejava pel quarto, 'l metje tenia la vista clavada en lo rostre d' aquella pobra nena que 's moria als vint anys...

De sopte l' avi Moreu tingué una idea salvadora, una idea desesperada, una d' aquellas ideas que sols crusan pel pensament cuan tot sembla giravoltarse en contra nostre. Al poble hi havia un altre metje, en Ramon, un xicot jove, sortit feya poch temps de l' Universitat y partidari acérrim d' aquells procediments que tant esparveran á son vell cofrade. Els dos guetos n' havian parlat algunas vegadas d' aquell noy tan aixelabrat, y don Llorens sempre 'n deya 'l mateix: Jo no li fiaria la meva pell.—L' avi també li tenia por, pero ants de perdre la Roseta volia fer l' últim esfors.

—Morta per morta,—murmurá,—probém.

Y 's decidí á parlar á don Llorens:

—Escolti, li va dir, jo tinch tota la confiansa en vosté, pero veurá, mes hi veuhen quatre ulls que no pas dos, y jo voldria qu' en Ramon també vegés á la noya...

—Jamay, exclamá don Llorens ab energia, allí hont en Ramon hi sigui, hi sobre jo.

—Pero, home de Deu, suplicá l' avi Moreu, potser la Roseta no se 'm moriria si en Ramon li dongués una mirada.

—Tot es inútil: la seva neta morirá á la matí-nada.

Una afirmació tan rodona y tan fatal era lo que faltava al pobre vell perque 'l seu dolor se convertís en desesperació... Y ab tota la forsa de son ánima digué:

—Donchs si per vosté tot es inútil, per mi no... vull gastar l' últim recurs... Per ella tot ho daria, tot, fins...

Don Llorens vá compendre qu' en Moreu anava á dir cuansevol disbarat é interrompent-lo, perque no tingués lloch de dirlo, contestá:

—Fassi 'l que vulga; desde aquest moment sobre en aquesta casa.

Y tot seguit se 'n aná.

Ab prou feynas don Llorens era al carrer, cuan darrera d' ell sortia un mosso á buscar á en Ramon.

Cuan aquest vá tenir noticia de lo qu' ocorria á la Roseta, aná seguidament á ca 'n Moreu y després d' haver vist á la malalta, somrihent y satisfet, digué á l' avi:

—Hereu, aixó no es res. Anéu á cercá una medicina qu' are recepatré, porteume-la y si recobra 'l coneixement está salvada.

Els efectes del contrast foren immediats. L' avi reya y plorava, tot á l' hora; en Ramon no li assegurava res en absolut pero li deixava l' esperansa, aquella esperansa que ell no volia abandonar y que don Llorens per poch li arrenca ab aquella afirmació tan horrible, tan horrible...

Arrivada que fou la medicina, 'l metje nou, ab una punxa molt fina, molt fina, la feya penetrar dins la carn de la malalta, y als pochs minuts aquesta obria els ulls, envahits primer, ficsantlos després, y mes tart els llavis y aprés somrigué y l' avi reya, reya, alegrement, perque la Roseta tornava á viure y saltava y ballava y fins, si hagués gosat, á abrazadas s' hauria menjat á 'n Ramon.

—Are, digué aquet, deixeu-me sol ab ella uns cuants minuts y 'l perill será fora del tot...

Y l'avi obehí, porque aquell noy tan jove sabia lo que 's feya, y solament ell era capàs de salvar á la noya...

Y en Ramon y la Roseta quedaren sols y ell acostantse al capsal del llit, digué cridant á cau d'orella de la pobre malalta...

—Roseta, Roseta; soch jo, en Ramon, ¿sabs? en Ramon y t'estimo, t'estimo molt...

Y la malalta al ohir aquellas paraulas somrigué un'altra volta y, com si desvetllés d'un somni dolorós, exclamá sospirant.

—Ja soch ditjosa!

—Si, si, continuá en Ramon, créuho, jo no t'hi oblidat may; alló que 't varen dir es una mentida, una calúmnia... Don Llorens m'aborreix y ho vá fer corre no mes que porque morta tu, tingués qu'allunyar-me per sempre d'aquest poble...

Cuan l'avi retorná al cuarto, la Roseta parlava ab en Ramon un xich fadigada per la crissis soferta, pero tranquila ja; y 'l bon vellet, fentse creus del miracle, deya á 'n en Ramon.

—Y donchs ¿que ha estat aixó?

—Un principi de congestió... Pero are convé que la malalta no s'adormi y per xó hi enrahono...

—¿Y com la deu haver agafat aquesta malaltia?...

—Cosas del cor, avi Moreu, cosas del cor.

—Y aquell burro d'e don Llorens, assegurava que á la matinada moriria... ¡Poch hi deu entendre ell en aquesta mena d'enfermetats!...

—Ni jo tampoch hi entendria si tingués els seus anys. Aquestas malalties sols poden curarlas els metjes joves...

—¿Per qué?...

—Perque 'ls cors, com la medicina, sempre evolucionan, y cada enfermedat d'aquesta mena requereix sempre un tractament nou, y aquestos tractaments son patrimoni de la ciencia nova y de la joventut.

JOAN OLIVA BRIDGMAN.

* *

¡Somriu cor meu! renaix á l'alegria
que avuy es jorn de festa,
veus tos amichs mes benvolguts que 't voltan,
veus á la aymada téva
com aprop teu murmuran els seus llabís
mots suaus d'amor y tendres

Somriu, ¡oh cor! somriu; si aixó no 't basta,
jo aniré per la terra,
cercant per tot arreu plahers y orgias,
festas mes grans que aquesta,
en que 'ls sers adorats que tu mes aymas
á ton redós s'apleguen.

¡Somriu, cor meu! ¡somriu! mes veig que ploras,
¿tal vegada ta pena
se cura ab el dolor, no ab l'alegria?
¡contesta, cor! ¡contesta!
digas tan sols un mot, que 'm decideixi
á estimar l'alegria ó la tristesa.

B. RAMÉNTOL

CRÍTICA DE CRÍTICAS

Algún tant toca-tardá compareixo avuy á ocupar-me d'un autor esperansador, d'un crítich en embrió, sadollat tot ell de l'imparcialitat que li fa jutjar las obras, sian de qui sian, ab serena exposició de son criteri que, no ben madur encare, está destinat á desvelar tota la falsetat que corra entre 'l nostre element crítich, y si no ho fa ell sol, secundará á un novell esplet que donará bó de veurer á son degut temps.

Ens referim á n'en Joan Umbert; aquet jove que ab una forsa de voluntat gran y ab un desinterés digne d'aplauso, cad'any ens dona públich parer, en humil volúm, de las obras que han eixit á llum; y hò fa d'una manera justa y sense apassionarse, encare que més de las vegadas ens presenta l'exposició de un judici ofuscat, molt ofuscat arriscos de no comprendre bé son intent; y es que li falta encare aquella perfecció de que ja fan gala una pila d'autorets; li falta encare saturarse de la claretat y comprensió que sens dupte alcansará, porque estudia 'ls grans mestres; mes, hem de dir la veritat, els estudia ab massa precipitació y no pot empaparse bé de las doctrinas que contenen y es la causa que no pot ell lligar bé 'ls rahonaments, encare que 'ls senti, com veraderament sent la veritat, pero no sab exposarla ab la claror qu'es de desitjar y requereix en obras de aquesta mena.

Lo que fa creurer que l'Umbert val y valdrá més encare, es l'aument de mérits que requereix de any en any el seu llibre de críticas. S'hi nota l'escala ó sian els grahons que va pujant per arribar á la perfecció. Enguany sobre tot s'hi pot notar perfectament lo que deixém dit. Si en el judici, ó cosa semblant, que fa de l'Oller y sa obra *La Bogeria*, s'hi veuen divagacions y confosos dilemas, en cambi al parlar d'en Fuentes y d'en Mestres es veu la clariana de llum que fa posar esperansas, y ben fundadas.

Algúns crítichs l'han fustigat sense solta y aixó bonament es una temeritat. Si bé es cert que no 's pot enlayrarse 'l ab palmas, en cambi deu tractarse 'l ab certa caritat y deu aplaudirseli la llevar que va fecondant en ell; aquesta llevar florirá y treurá fruyta; ó si no el temps deixém per testimoni. Millor, molt millor feren els que no s'en ocuparen; y menos mal els que ab rahonadas objeccions li senyalaren una vía, un método, un plan pera regirse; en aquestos se hi veu el coneixement que del novell autor s'han format, y aquesto, día á vindrer, veurán que haurán contribuít á la formació d'un crítich qu'está eridat á fer rotllo en la moderna crítica literaria del renaixament nostre.

Abstinguis d'emetre rahons filosóficas que en algúns indrets resultan descabelladas y sense solta, y veurá com s'adresa d'una torsada que podria sofrir son cervell. Ja sab que l'apreciém de debó y estém segurs que en nostres consideracions hi veurá la bona intenció y no la malavolensa de que solen anar sempre acompanyats els treballs d'aquesta mena per la majoria dels que 'ls escriuhen.

A. BUSQUETS Y PUNSET.

L' arbre de Maig

Accésit al premi del Ajuntament de Sans
en el Certàmen Literari-Musical
del Foment Català. — 1895

A la plassa major de la vila
se 'ns espera la festa millor;
de minyóns una colla hi desfila
enlayrant cansonetas de amor.

Las poncellas d' Abril s' esbadellan
y la pluja los camps mulla á raig.
es que 'ls ayres puríssims sagellan
ab petóns l' arribada del Maig.

En la ubaga d' espessas verdissas
l' aücellada piuleja ab plaber
el poëma de gays' xerradissas
que la vida del mon han de fer.

Els minyóns de la vila, ab fal-lera
serra avall, serra amunt, van trasant
per cercar en sa alegre carrera
el grós pí que á la vila durán.

A la plassa vindrán á plantarlo
per la festa del Maig comensar;
y ab las noyas, ¡quin goig al voltarlo,
bo y ballant entorn d' ell sens parar!

Mentre 'ls dolsos compassos de gralla,
tamborino y ayrós fluviol
farán batrer el cor de qui balla
com un cant del festiu rossinyol,

el vert pí, lluhint flors ben vistosas
á la plassa sobérb s' alsarà,
y á sa vora ¡que cosas xamosas
la parella gentil se dirá!

De paraulas com mel endolsidas
l' ayre pur de la nit s' ha d' endur,
sagraments y promesas rublidas
de passió d' algun cor noble y pur.

Del amor tot l' eflavi de glória
rondará ben extés per l' espay;
d' aytal jorn la joiosa memòria
el jovent no podrà oblidar may...

A la plassa major de la vila
se 'ns prepara la festa millor...
¡Que serena es la tarde y tranquila,
com endolsa las penas del cor!

Al compás de xamosa tonada
que rondinan sos llavis frescals,
entra á vila l' alegre collada
de minyóns enrotllats de xavals.

Sota 'ls porxos antichs de la plassa
una jove parella que ven
l' alegroya collada que passa,
mitj somrin; y aixís parla l' hereu:

— Vida méva, demá á trénc de dia
á cercarte al teu Mas vindré jo,
resaré junts un' Ave-Maria
á l' hermita de dalt del turó,

y un cop llestos, trasant per la serra,
de los nostres amors parlarém,
y oblidant que vivim sobre terra
á la glória, prop Deu, ens creurém.

Així 'l jorn, entre gays' moxonias
d' aucellets que tindré per l' entorn
passaré, plé lo cor d' alegrias...
¡ja veurás que felis será 'l jorn!

Mes encare ho será cuan á vila
per el sol colradissos torném;
y la gralla sentint com refila
aquí á plassa tots dos ballaré.

Al compás de l' ayrosa sardana
mots d' amor á l' aurella 't diré,
¡ja veurás, vida méva, que blana
la passió de ton cor tornaré!

¡Quip plaher, quina joia... Aixó es viurer!
Si á trénc d' auba m' esperas demá,
entre baumes d' amor y entre riurer
fins al cel ma passió 't portará!

Ja veurás com l' hermosa diada
beneheixes sens pena, de cor,
que alegroya del Maig l' arribada
t' ha de dur els seus besos d' amor.—

La parella gentil se retira
de la plassa com tot el jovent;
de lo sol la darrera guspira
l' esperança dels joves encén.

Aplegats demá tots ab gaubansa
mentres soni 'l xamós tamborí,
ben complerta l' aytal esperança
han de veurer entorn d' aquell pí.

Y lo jorn mes hermós de sa vida
será aquell desitjat ab anhel
en que 'ls cors mostrarán la florida
embaumada pe 'ls ayres del Cel.

J. AYNÉ RABELL.

UN CÁS RARO

(CUENTO REAL)

I

—Noranta set, noranta vuyt, noranta nou.....
¡cent!..... Cent quatre!... ¡Ah! Ja hi he arribat. ¡Ja
soch á casa!

Després de aquella enlayrada excursió, arribava
á dalt afadigat y sense alé.

¡Cent quatre grahons... Casi be tants com la *esca-*
la de Jacob... ó la *Torre de Babel*, de que parlan els
Evangelis.

Y n' obstant, el bohemí arribava á dalt, encare
que cansat, ben alegre moltes vegadas, perque á la
vora de un fogó apagat, l' únich que tenia aquella
habitació, diguemho aixís, hi trobava are un platet
ab quatre fesóls rescalfats, are un xich d' estofat,
cuan no un parell de sardinas fregidas bo y fredas.

Aquell día, á més del *sopar*, va trobar, ab no po-
ca sorpresa, damunt del catre atrotinat en que dor-
mia las pocas vegadas que no 's quedava á dormir
á fora, un llibre encuadernat de fresch, ab cantone-
ras dauradas, llom de pergami y 'l titul gravat en
el llom: *La Víbora*...

¡Dimoni!... Aquell llibre era 'l seu!... Era la ma-
teixa novela que va donar temps enrera al director
de *La Abeja*.

¡Quina sorpresa!... ¿Qui l' hauria portat aquell
tomo?... Devia ser una equivocació.

—Senyora Quima!... Senyora Quíiima!—crídá 'l
bohemí per l' ull de l' escala.

—¿Qué mana?—respongué la portera.

Mentres la portera pujava, el bohemí examiná
detingudament el llibre y fent voleyar els fulls, al
cap de un instant caygué á terra un paper de color,
plegat.

El bohemí 'l desclogué. ¡Sant Antoni!... Un bit-
llet de cinquanta pessetas... Alló era un somni...

Mentrestant arribá á dalt la senyora Quima.

—¿Qué té, qu' esvalota d' aquet modo?... Que 's
torna boig?

—Qui sab!... Necesito sapiguer qui m' ha deixat
aquet llibre damunt del catre.

—El negrito d' abaix.

—¡Ah!... El negrito!... Molt bé. Fará 'l favor d'
entregar aquet paper al senyor negrito, dihent que
per descuyt sens dupte s' han deixat aquet bitllet,
qu' he trobat dins del llibre. Que 'l torni á qui li ha
enviat.

II

El bohemí arribá al primer pis y trucá.

—Acostis. Seguí, home; que no 'n faig pagar res.
A veurer: expliquis, quin es el motiu del seu enfado.

Aquella veuheta encantadora corprengué tot se-
guit al bohemí, que comprenia que feya un paper
bastant ridicol al mitj de totas aquellas preciositats,
ell ab el seu etern paltó d' estiu, tot plé de paladu-
ras y tant curtet qu' encare no li arribava á las
corvas.

—Suposo que 'm dispensará, senyoreta, si...

Ja tornava á torbarse. ¡Es qu' es molt! Que una
mosseta de setze ó divuyt anys pogués causarli tal
impresió á n' ell: á un filósoph; á un escéptich; á un
independent...

—Ja está dispensat. Pero no puch admétreli
aquet bitllet que 'm vol retornar... perque son diners
seus y ben seus. Es tota una història. Ja veurá, as-
sentis y escolti.

El tó resolut d' aquella preciosa criatura, la seva
infantil bellesa tenian atontat al bohemí, que sens
apartar la vista de sa interlocutora, s' assegué en
una cadira cualsevol; la que li semblá més senzilla
de totas y podia lligar millor ab son atrotinat ves-
tuari.

—Donchs si, senyor...

—Desideri Wolf.

—Si, senyor Wolf. ¿Veu? Vosté suposará al pre-
guntarli 'l seu nom que no sé com se diu, y n' obs-
tant ho sé de sobras. Vosté es l' autor de la novela
La Víbora, que publicá en el folletí de *La Abeja*.

—El mateix, senyoreta. Es dolenta la meva no-
vela: creguim que no val res.

—Y ¿per qué no val res?

—Perque es trista y fatalista á no poguer més.
Figuris la meva pròpia història, plena de negrors y
misérias, que de segur no comprenen, are com are
al menos, els seus quinze ó setze anys gentils y
riolers.

—S' equivoca de mitj á mitj. Ni jo sóch lo que
aparento, ni es desagradable el seu llibre per mi;
ans pe 'l contrari, el trobo meravellós: de bellesas
reals positivas y digne de ser model en literatnra....
No s' estranyi de lo que dich, y vagi escoltant. ¿Veu
tot aquet luxu que 'm rodeja? Aquets mobles, aquet
piano, cortinatjes, *bibelots*, cuadros y tot lo demés,

que representa, per un altre, comoditat y confort, per mi es enutjós y 'm cau al damunt; perque no sols no es aquet el meu ambient, sino que crech que no 'm correspon rés de tot aquet luxu fastigós, que als ulls del mon me proporeiona la felicitat y 'l benestar.

—Senyoreta, estich encantat. No comprénch el seu caràcter, mes, sento que una forsa insuperable m' atrau vers vosté. En una paraula: conéch que si la vejés molt arribaria á estimarla, y francament....

—¿Qué vol dir? ¿Vol parlarme de la diferència de posició? ¡Bah! Tot aixó son nimietats y preocupacions: no oblidi que soch una de sas asíduas lectoras.

—Aixís comprénch que l' amor per vosté no reconeix límits, ni fronteras.

—Aixó mateix. Ademés: potser vosté ignora una cosa.

—¿Quina?

—Que soch independenta y lliure.

—Com jo. ¡Oh, adorable criatura!... Si jo fos poeta, vosté seria la meua musa. ¿Cóm se diu?

—Mariana.

—Preciós nom.

—Naturalment. Vosté com á visitant y atent ab mi deu ser cortés y troba bonich tot lo d' aquesta casa. Donchs, bé. Deya que soch lliure é independent y que de las cent mil pessetas de renda que tinch assignadas com á dot pe 'l meu pare, he separat mensualment una quantitat que, segons la nota que li proporcionaré 'l meu administrador, li perteneix á vosté....

—A mí... Vosté se 'n burla, Mariana.

—Res d' aixó. Passo á demostrarli qu' he parlat formalment, acabant de contarli la història qu' he interromput. El meu papà, antich comerciant en llibres, va comensar el seu negoci venent y comprant llibres vells. També comprava originals per cap diner als pobres escriptors, que després li produhian molts mils duros al publicarlos y vendre 'ls en els mercats de las Américas. Donchs bé: segons nota, que també li ensenyará l' administrador, la seva novela *La Vibora*, que 'l meu papà va publicar ara fa sis anys, sense permís de vosté y sense que vosté ho sapigués segurament, li produhí sis mil y pico de duros. Aquesta es la quantitat, ab el seu pico y tot, que tinch á la seva disposició. ¿Ho veu are, senyor Wolf, com jo tenia rahó al dirli que 'l bitllet que vosté volia retornarme, li perteneix?

En Desideri estava meravellat, confós, duptant si tot alló no era més que un somni dels molts que tenia en sos desvetllaments. Al cap de poca estona refentse, sortí de sa abstracció y digué:

—Escolti, Mariana. Jo no sé si acceptar una quantitat que vosté, ab sa bondat, diu que 'm perteneix, y encare que, en part, no dupto que sí, n' obstant, crech que la ganància produhida per *La Vibora* es una mica exagerada y podém fer un cap-mas.

—No puch admetre observacions tractantse de una cosa que per mi es sagrada. La meua conciencia no ha estat tranquila, fins avuy que l' he vist á vosté y que veyentlo, he pogut parlarli, explicantli aquesta història que, á primera vista li haurá semblat cuento. Vingui demá á aquesta mateixa hora y li entregaré

lo que li perteneix, junt ab els exemplars que quedan de la seva novela.

III

L' endemá en Wolf se 'n aná á trobar un llibreter amich, á qui explicá 'l fet extraordinari, preguntantli si era verossimil, ó per millor dir cert.

—Y tan cert com es. *La Vibora*, editada á Buenos Aires, ha produhit molts milers de pesos al seu editor. Aquets diners, prénlos, que son ben teus.

—Gracias noy. Vaya si 'ls pendré. Y á la xicota 'm sembla que també, perque, noy, francament, ja estich cansat de ser bohemí. En els temps de Mürger era nn gust; pero avuy dia l' ofici está molt per terra. Nada; arreplegaré els sis mil duros, me 'ls gastaré bonicament en satisfacer capritxos de la Mariana, euan sigui la meua dona... y *¡já vivir tropa!*

R. CÓ Y BORRELL

Íntima

¡Que dolsas son las horas
qu' estich ab tu, m' aymía!
y en cambi ¡euan amargas
no passo las restants!...

En tu, tot es puresa,
amor, goig, vida y glória;
fora de tu, miasmas
veig sols per tots costats!...

Molts homes hi há á la terra
que 'n tenen sols la forma,
y corre per sas venas
veri en compte de sang;
son similis d' unás caixas
de carn y d' ossos fetas,
hont de tanta immundícia
ni un tros de cor hi cap!...

Per xó es que irresistibles
per mi son molts subjectes,
y crudel, m' asfixia
l' atmósfera social:

—Amor al próxim!...—cridan
els uns: altres. —Respecte!...—

y en cambi, del que diuen
obran sempre oposats!...

Per xó y perquè t' estimo,
jo d' ells vull separarme,
y 'm trassaré una vía

que 'm porti al ben-estar;
consagraré mos días
á tu, y ja qu' ets ma vida,

no 'm serás tan ingrata
com m' es la societat.

Las envejas dels homes,
las falsitats é intrigas,
veuré com s' evaporan
¡aymía! prop tu estant;

y el mon que 'ns farém naltres
d' amor y de puresa,
podrá pèndrel d' exemple
la xusma terrenal!...

J. SOLÉ Y VALS

PLANAS ARTÍSTICAS

En el Canal de Venecia

(Cuadro de Gabrini)

MISSA NOVA

*Poesia premiada en els Jocs Florals de Lleyda
celebrats enguany.*

Es un pa d'ór la gòtica capella;
la flama dels brandós se renovella
en lo bruyit dels capitells daurats,
retaulas y domassos que l' agensan
en cambiants la llum al entorn llensan
destriada en reflexos erisats.

La llàntia, que ans restava abandonada,
en un mar de claror aré ofegada,
á devant del altar ni 's ven lluhir;
tal com la veu del celebrant tremola
que del nou sacerdot, ella ben sola
fou confident de sos pesars d' ahir.

Ahir, cuan del Sant temple en la penombra
veya esmunyir-se lentament sa sombra
y caure de genolls sobre 'l llosat,
ensempe que ab la remor d' una pregària
pujava per la volta solitària
lo gemegar d' un plor mitj ofegat.

Be ha fet parlar sa votació soptada,
la tristesa tot d' una congriada
en son rostre gentil y rialler;
qui d' una dona deslleal murmura,
d' un amor que gelá la desventura
com primera florida d' atmetller.

¡Missa nova!... la missa del misteri
qu' escampa sá y enllá del presbiteri
la figura del jove celebrant,
esbrinarlo no pot la parentela,
tan sols sa bona mare, que ho recela,
fil á fil en silenci está plorant.

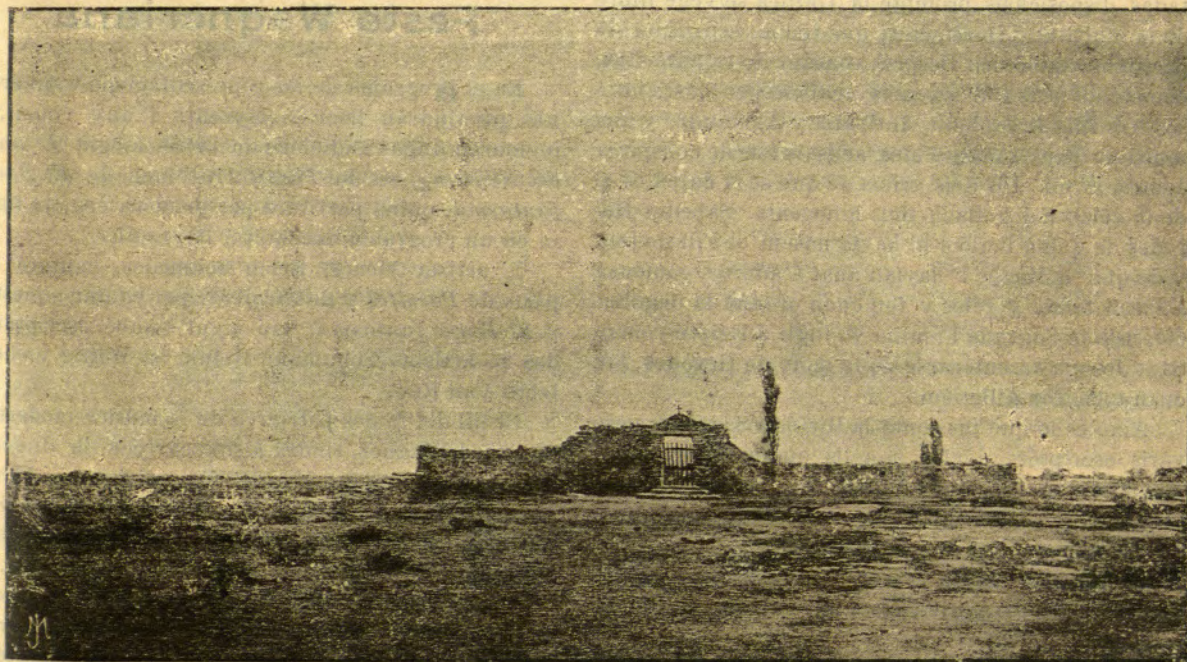
Aixeca 'l sacerdot l' Hóstia divina
y ensemps la testa dolsament inclina
devant de la Sagrada Magestat,
el Sacrifici eruhent d' altre es emblema,
de consumarse es ja l' hora suprema
y esclaman home y Deu: —¡Tot s' ha acabat!

—¡Tot s' acabat!—ha dit, y al poble 's gira,
al poble qu' estranyat encare 'l mira
vo tat per lo misteri d' un encís;
d' un nimbe de claror arredossada,
en sa cara esllanguida y afinada
la expressió s' hi dibuixa d' un somris.

Las mans que ha extés solemnement suara,
las consagra altra cop un plor de mare
que dins son cor de fill sent rebullir,
l' aví, nou Simeón, trémol avansa,
dihent:—Senyccr, complerta es ma esperansa,
aré ja puch en santa pau morir.

Y un altre cop la gòtica capella
ab son rebós de sombras s' enmantella
y la llàntia altre cop s' ha esparpillat,
sentint que per la volta solitària
s' ofega ab la remor d' una pregària
lo cop d' un cos caygut sobre 'l llosat.

MANEL FOLCH.

¡QUIETUT! (Cuadro de Modest Urgell)

FOLK-LORISME

ÚLTIMAS ETIMOLOGÍAS DELS MODISMES CATALANS

Pagar ab gambadas

O *pagar ab monedas de monas y micos* que vol dir pagar ab paraulas y cumpliments sens arribar may á las vías del fet.

Aquesta locució no pot duptarse que vé d' un temps en que hi havia algunas terras ahont feyan pagar drets d' introducció de monas y micos en las firas, fentlos ballar y saltar devant dels que eran encarregats de cobrar els drets.

D' un llibre que tinch á la vista prénch nota de aquesta tarifa de Sant Lluís, rey de Fransa, que diu: Els quins menin monas y micos, que 'ls portin per vendre, pagarán al entrar quatre diners; si els portan per ferhi jochs, n' hi haurá prou ab ferlos saltar y treballar devant del arplegador dels drets per poguer entrar lliure de pago, etc. etc.

Y mes avall afegeix que, en aquell temps també se rebaixavan els drets de penatge que devian satisfer certas personas ó articles, contant el qui ho entrava una rondalla, un romans ó una cansó devant del cobrador, el cual solia nomenarse: *Payeur de chansons* ó *en chansons*.

¡Cuants ne va deixar el rey Herodes!

Rec. á Ripoll (prov. de Gerona.)

Herodes, rey dels juheus, anomenat *el Grand*, comensá á regnar desde molt jove; y gracias á sas acertadas disposicions prompte la Galilea se vegé lliure de la multitut de malfactors que tenian espantats als pacífichs ciutadans. Després abusant de sa autoritat, cometé un sens fi d' excessos, acabant per ajusticiar á sos tres fills Aristóbulo, Antípater y Alexandre y una multitut de personatjes mes, acusats tots de conspirar contra d' ell. Un dels crims de que se 'l culpa es el de la célebre degollació dels innocents. Sabedor Herodes de que á Betlém hi havia nasent el Fill de Deu y de que 'ls Magos l' havian anat á adorar, comensá á sentir temor y gélos y fou cuan ordená la degollació; més la Sagrada Familia vá fugir á Egipte y cuan Sant Joseph vá enterarse de la mort de Herodes, fou cuan tornáren á Betlém.

Aixó es lo que 'ns conta la Història Sagrada; pero váris escriptors, inclós aquells que més fortament atacan á aquest rey dels juheus, no parlan d' aquet succés (vegis á Josep) d' ahont se dedueix que 'l deuria cometre un de sos Tetrarcas.

A més; si creyém á Freret, Wisson y altres escriptors, Herodes vá morir quatre anys avants de la nostra Era.

El poble, com á creyent que es, dona fé á l' Història Sagrada y no dubta que Herodes *el Grand* fou el que verdaderament ordená la degollació dels innocents, y per aixó es, que per tractar d' innocent á la

persona ab qui 's parla, se li diu: «Cuants ne va deixar el rey Herodes.»

GENERAL GINESTÁ PUNSET.

Del passat

En el cim de la carena
pel boscatje limitada
una caseta s' hi ovira
que fou niu de ma estimada.

Els aucells tots els matins
tot xisclant hi volavan
y ab cansons amorosidas
dintre aquell niu s' amagavan.

Avans el sol de sortir
entre las fullas rissadas
ab llampagueix de colors
ja hi brillavan las rosadas...

Avuy alló ja es molt lluny,
avuy allí ja tot calla,
en el cim de la carena
que ab sos arbres l' embolcalla.

¡Es morta... es morta! are viu
entre la terra enclotada
sota uns xiprers ahont hi van
els aucells de matinada.

AGUSTÍ CULILLA Y GIL

Festa Wagneriana

En el programa de las representacions wagnerianas que tindrán lloch á Bayreuth l' any vinent, s' inclourán dugas audicions de la tetralogia *L' anell del Nibelung*, set del *Parsifal* y cinch de *El Barco fantasma*, quina partitura per primera vegada figura en un programa executat á Bayreuth.

L' artista vienés, Erich Schmedes, cantarà las parts de *Parsifal* y de *Siegfried*: per cantar aquestas y *El Barco fantasma*, han sigut també escripturadas las artistas Schumann-Heink, la Wittig y el célebre Van Roy.

El fill del famós patriarca de la música moderna, Siegfried Wagner, tindrà á son cárrech la direcció orquestal de conjunt. Hans Richter dirigirá el *Parsifal* per primer cop á Bayreuth, honor que desde 1882 sols han disfrutat Levi, Fischer, Motti y Seidl, com á directors d' orquesta ab mérits prou regoneguts.

Per mes que sembli adelantarse molt en cuestió de preparatius pera 'l gran aconeximent wagneriá, deu esser aixis, puig una festa hont sens dubte 's congregarán totas las eminéncias musicals de Europa, requereix molt mirament y poca precipitació.

P.

AGOST

Las vinyas

Entre 'ls pàmpols soleyats
guardém els rahims verdosos,
cuan ja serán madurats
aquets dias serán fosos.

Aquet sol ardent d' estiu
haurá perdut sa puresa
y regnarà en cada niu
la tristesa...

¡Ay de tu, alegre doncell
si en aytals días de penas
te manqués el vi novell
per inflar de goig tas venas!

¡Ay de tu, si en el teu cor,
com á dintre d' un sagrari,
no vingúes un nou amor
á niarhi!...

El riu

Magestuosament, amples, tranquilas,
s' extenen per la plana
mas ayguas fecundants,
y mentres vaig fent via
veig arbres y més arbres
y escolto cants y cants...

Es que jo sóch la fresca. Els que no poden
sufrir las alhenadas
del estiu xardorós
s' acoblan á mon pás per rebrer vida
y alegres m' acompanyan
al mar que 'm xucla, y qu' es per mi la mort!

Els boscos

Dessobre las nostras branca
hi baten els raigs de sol
entossudits...
Y nostras branca—boy recremantse
criden:—fugiu,
no hi entrareu aquí dins!

Entremitj de nostras branca
com hi canten els aucells
de dia y nit...

Y nostras branca—totas joyosas
diuhen: Veniu
ab nosaltres á fer niu.

Dessota las nostras branca,
d' amorosos juraments
si n' hém sentit!...

Y nostras branca—á las parellas
parlan així:
—Estimeuvos forsa aquí!...

Sóm els palaus de l' estiu!
Sóm els que 'l goig protegim!

Els camps segats

Y qu' es anyorosa avuy, nostra veu!...
Dels días felissos en que dolsament
cantant onejavam al pás de l' oreig,
ja no 'n queda res!...

Sufrim en silenci l' oblit de tothóm!...
Vés qui se 'n recorda del pobre rostoll...
Donárem al home las espigas d' or
y ara, per ré 'ns vol!...

Conreua la vinya que tot just promet!...
Germana ditxosa... pro no t' envejém:
més tart ó més d' hora patirás també
del nostre torment,
d' anyorament!...

Las cigalas

El sol ens ha dat vida,
el sol ens fá vibrar;
donchs endressémli—el nostre cant!...

Cuan ell no tinga forsas
també decandirém;
ab el sol mimva—la nostre veu!...

Companyas, ja que regna
fémnos sentir de tots;
fém que ressonin—nostres cansóns!...

Festejém á las vinyas
que 'l vi ván madurant;
al riu, als boscos,—y als camps segats!...

A tot lo que germina
y á tot lo que ha dat fruyt;
per xó 'ns crearen,—per xó hém nascut!...

Y cuan el sol, ja feble,

no 'ns puga encoratjar...
morim contentas—d' haver cantat!

El poeta

Tot brunz, tot viu,
sentiu?.....
Sóm á plé estiu!

ÀNGEL MONTANYA

¿PER QUÉ FUMAN MOLTS?

*Perque teninho á la sang
ja no 's pot treurer.*

*Per luxo, per costum,
per lo que vulguin...*

*Per donarse ayres
d' home de pés.*

¡Per fer l' home!

*...¡Jo ho sapigués
perqué!...*

*Perque la gent s' aparti al
sentir el PERFUM del escanya-pits.*

PENSAMENTS

Lo més terrible no es que á la Humanitat se la mati; sino que se suicidi.—*E. Thiaudiere.*

*

L' objecte de la educació femenina no consisteix pas en pretendre que la dona sigui transformada en diccionari.—*J. Ruskin.*

*

¡El sigle dinou! Cap altre sigle haurá desfullat més esperansas.—*G. M. Valtour.*

*

Si una dona es infidel, molts serán els que no podran culparla; es que haurá prés exemple dels homes.—*A.*

En Rafel, qu' es un bohemí molt espavilat, s' engreixa á costa del pròxim, de cuyas resultas l' home s' engreixa de dia en dia.

Un amich seu, que no l' havia vist de temps, el troba y li pregunta;

—Alsa noy, quina panxa has posat, ¿y es tot teu aixó?

—¡Cá home, cá, respón cinicament el bohemí, es del meus inglesos!

Espectacles

MADRID

En Apolo 's prepara l'estreno de *La Zambra*, sarsuela á la que ha escrit música en Bretón.

—Aviat el teatro Cómich comensará la temporada. Per are té en cartera *La hija del jefe*, de Perez Zúñiga, *El asistente Fortuna*, de Xavier de Burgos, ab música d'en Rubio, *La chiquilla*, de Ventura de la Vega, y una infinitat d'en Larra, Echegaray, Fernández Saw, Flores García, Jakson, etc. etc.

Y aixís estém de *gènere chico*.

—La Empresa del Real, ha contractat pera la vinenta temporada d'òpera á un tenor catalá deixeble del Mtre. Goula, un jove anomenat Pales, de qui 's fan grans elogis per las extraordinarias facultats que posseheix.

EXTRANGER

Paris. — Dilluns la companyia de la *Comédie*

Française va comensar la seva campanya en el *Nouveau Theatre*, ab *Adrienne Lecouvreur*.

—Ahir dimecres en el *Gymnase* devia estrenarse la comedia *Susprices du divorce*, de Bisson y Mars.

—En el teatro *Cluny* s'ha tornat á representar ab éxit l'important obra *Trois femmes pour un mari*, opereta de Grenet-Dancourt.

Munich. —Dihuen que las célebres representacions de la *Passió*, que desde fá mes de dos sigles vé donantse cada deu anys en Oberammergan (Baviera), tindrán enguany una importància extraordinaria durant aquet mes y el vinent.

Roma. —S'ha demanat al Mtre. Verdi una missa de *Requiem* á la memòria del rey Humbert. Si l'ilustre mestre rehusa escriurela, se solicitará d'en Mascagni, qui ja en Roma organísá la part musical de la fúnebre cerimònia dels funerals.

Teatros de Catalunya

Novedats. —Dissapte vinent obra de nou sas portas, debutanthi la companyia d'òpera italiana, que, com ja anunciarem en un dels passats números, estarà composta de valiosos elements del art lirich. Com ensará la temporada ab la magnífica òpera de

Verdi, *Aida*, una de las mes conegudas y entussiasmadoras del públich barceloni.

Ademés se prepara el *Manon* de Massanet, que segons noticias se cantarà aviat, y entre tant el mestre Vives treballa activament en la partitura de *Euda d'Uriach*, quina lletra catalana está vertint al italiá un escriptor de la patria del Dant.

Hauriam preferit sentir la nova òpera en nostra llengua ó cuan menos en castellá. pero !que hi farém si dihuen que en italiá, si en Vives l'ensopega, pot proporcionarli bons rendiments!

Tívoli. —Vent en popa deu anar el negoci de la companyia, cuan la empresa ha determinat prorrogar una setmana las representacions.

Arrivada la ratxa dels beneficis, se'n han celebrat alguns, que han proporcionat molta concurrència y resultats práctichs de taquilla.

Pera ahir estava anunciat el del popular administrador Sr. Molgosa ab un programa escullit.

Granvia.—Per la poca animació que 's nota en aquet teatre, es de pensar que 'l públich no està per passar el temps ab espectacles pròpis pera *niños y militares sin graduación*, y aquesta indiferència ha fet perdre la brújula al patró del barco que ja no sab per 'hont navega. Al últim tindrà que plegar velas y esperar que amayni el xáfeh.

CLAR Y NET

En el teatre *Euterpe* de Mataró, entre dimecres y diumenge tarde y nit s'hi representaren una colla de obretas del género menut, estrenantse en aquella població la que porta per títol *La nieta de su abuelo*, que va agradar bastant y va ser ben desempenyada.

La novetat de la nit del diumenge fou la de que en la representació de *La marcha de Cadiz*, hi prengueren part dos aficionats de la població pertencients a la secció recreativa del cassino *El Fénix Mataronés*, quins joves en sortiren molt ayrosos.

—El passat dissapte la companyia de D. Frederich G. Parreño representá en el teatre de la *Nova Constancia*, de Mataró, el popular melodrama *María Menotti ó la loca de los Alpes*, agradant molt al públich.

Pera 'l vinent dissapte la pròpia companyia anuncia la representació del drama d'Echegaray, *El estigma*.

—En el Ateneu Mataronés el senyor Borrás posá en escena *Amor salvaje*, que no va satisfer á la concurrència, á pesar del bon desempenyo que hi vá cábber.

Conforme havíam anunciat, diumenge va posarse en escena en el *Centro Liberal Mondrúich del distrito 7.º*, (Lope de Vega), el conegut drama del malaguanyat Vidal y Valenciano, *La virtud y la conciencia*, proporcionant son bon desempenyo merescuts aplausos als intérpretes de l'obra Sras. Boix y Muntal y Srs. Furquet, Amores, Fonfria, Truncal, Ros é Izquierdo.

Se prepara 'l *Juan José* pera benefici del galán jove de la companyia D. Manel Rós.

Ja 'n parlarém.

—Diumenge en el *Círculo Provincial Leridano*

tindrà llóch l'estreno de la comedia en dos actes *¡Trino!*, original de nostre colaborador senyor Solé y Valls.

—En la *Jockey-Club* diumenge vinent se posará en escena el juguet cómic *Perro 3, 3.º izquierda*, estrenantse un monólech dramátich original de don Antón Campmany, titulat *¡Padre!*, que será desempenyat per l'intelligent director d'escena en Leonard Marqués.

Prometém ocupárnosen.

—La societat *Niu Guerrer* posá en escena el diumenge últim las sarsueletas *Celos de un Rey*, *Calderón* y *Viva mi niña*, cual execució aná molt bé á cárrech de las Sras. Vila y Ruiz, y dels Srs. Mora, Mall, Camaló, Rabasa, Más y Vidal. La numerosa concurrència que omplia 'l local en sortí satisfeta.

—El diumenge día 19 va celebrarse en el *Centro Democrátich* de la dreta del Ensanche, una funció composta del drama *Los Plebeyos*, distingintse las Sras. Buxadó y Guillot, y els Srs. Alonso y Sabaté. Els demés intérpretes molt fluixos.

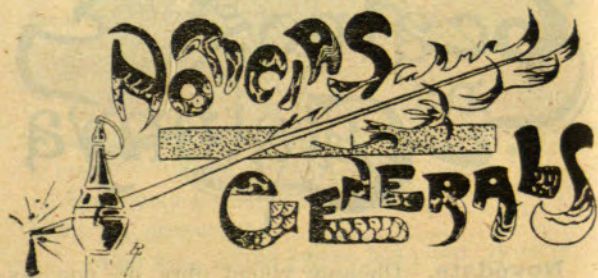
—En el *Centro Republicá* de la dreta del Ensanche, está en ensaig el drama del jove Emili Prats, titulat *Ricardo*, quin desempenyo correrá á cárrech de la companyia que dirigeix el Sr. Biosea.

Ja 'n parlarém.

—Están anunciadas per diumenge vinent en la societat *Sempre Avant*, las sarsueletas *La Hija del Barba* y *Viento en Popa*, que serán dirigidas pe 'l senyor Rebull.

—En la societat *Berenguer* vá representarse el día 15, com havíam dit, el drama *El estigma*, distingintse en sa interpretació la senyoreta Arasa, y 'ls senyors Gatell, Baldebey y Caro, y en la execució de la sarsueleta *Las doce y media... sereno*, la senyoreta Guillém, y els senyors Ballestá, Nolla, Caro, Tomás y Grau.

—Ab motiu de la festa major de San Feliu de Llobregat, en el teatre del *Ateneo Libre* s'hi doná una representació de la sarsuela *El sacristán de S. Justo*, que baix la direcció del mestre Sr. Pérez Cabrero lográ un bon desempenyo. En el *Casino Sanfeliuense* s'hi representá la opereta *Boccaccio y Gigantes y Cabezudos* que tinguéren un conjunt notable, fentse aplaudir especialment las tiples Srtas. Esplugas y Torrent, com també 'l pintor Sr. Pruna per la decoració que va estrenarse en la última de ditas obras.

SUSCRIPCIÓN PÚBLICA

destinada á aumentar els ingresos pera 'l Monument á FREDERICH SOLER, quals donatius no podrán exce-

dir de **una pesseta**, al objecte de donar á la suscripció caràcter popular.

De las cantitats recaudadas se 'n farà entrega á la *Comissió Executiva del Monument*.

Suma anterior: 22'55 ptas.

D. J. F., 0'50 pta.—D. J. B., 0'50 pta.—D. Agustí Sandiumenge, 0'30 pta.—Total: 23'85 ptas.

(*Continua oberta la suscripció.*)

*

Ab el present número repartim com á regalo á nostres favoreixedors **4 planas** de la preciosa comedia de D. Albert Llanas

LA GERMANA GRAN

*

En un dels vinents números comensarem en la secció de *Folk-lorisme*, la publicació d' una col·leccioneta de *corrandas populars*, degudas á la ploma també del autor dels *modismes catalans*, nostre constant col·laborador Sr. Ginestà Punset.

*

La colonia forastera qu' estiuheja en S. Antón de Vilamajor, va celebrar el dia 14, una vetllada literari-musical organitzada pel mestre Biscarri. El programa, en el que hi figuraban boniques composicions de Clavé, Meyerbeer, Pinsuti, Ganz, Weber, Listz, Raff, Guiteras, Biscarri y de la Srta. de Argila, va ésser interpretat ab bastant carinyo per part dels seus executants Sra. Solá de Milá, Srta. de Argila, y senyors Palau, Bordas, Bofarull y altres.

La festa resultá agradable.

*

El Liberal, de Madrit, diu que contrasta la misèria del país ab tants festeigs y tantas corridas de toros, y que al poble no li fan falta corridas de toros ni de cap altra mena de bestia.....

¡Gracias á Deu que llegim una nota civilisada en un periódich del centro de la xulaperia!

Tóquila, company.

*

Nostre constant col·laborador D. Joseph Asmarats, ha publicat un xispeant diálech cómic en vers que 's titula *El ball infantil*, apropósit pera representar un nen y una nena, estrenat ab gran éxit en la Societat *La Unió*, el dia 19 de Juny del any passat.

*

Han visitat nostra Redacció, el primer número de la revista literaria que ab el títol de *Patria* 's publica á Tarragona, y el número 3 del setmanari catalanista *Lo camp de Tarragona*.

Els hi agraïm la visita y establím ab ells gustos el cambi.

*

Vaja, que cuan Barcelona va celebrar la seva humil Exposició Universal, tot va anar bé respecte á catástrofes.

A París, segurament hi haurá mes grandesa, mes exhibicions; la nostra Exposició deuria cabrer en una secció de las de allá; pero també es cert, que las desgrácias s' hi contan per centenars, y que ja van moltas vegadas qu' aixó succeheix, y que..... en fi, mentres siguin cosas del extranger tot ho trobém

més bó, encare que s' hi reparteixin caixas de mort.

Hai dicho, que diria en Pelaez.

*

Circula 'l rumor de que la poesia *Harmonias* que 'l jurat del Certámen literari d' *Els Segadors*, de Sans, ha distingit ab la Flor Natural, es deguda á la ploma del jove poeta en Joseph M.ª Folch y Torres, á qui enviém la mes coral enhorabona per tal distinció.

*

La casa més alta del món, acaba de construirse en Nova-York. Consta de 34 pisos ab 3000 habitacions.

*

En Italia es obligatori pera 'ls oficials del exèrcit l' ús constant del uniforme.

*

En Alemanía 's pagan á un preu molt alt els autògrafos de las eminèncias en art ó en lletres.

Del discurs que 'l gran poeta Goethe pronunciá ab motiu del centenari de Shakespeare, y que no té més que vuyt cuartillas, se 'n ha donat la friolera de 4.100 marchs.

*

Se troba malalt en Alicant, nostre particular amich l' aplaudit actor D. Miquel Cepillo.

Desitjém que millori.

*

En el Certámen literari de la *Lliga de Contribuyents*, de Sans, ha obtingut la Flor Natural nostre volgut company de Redacció el tendre poeta en Ramón Surriach Senties.

També hi han guanyat valiosos premis nostres estimats col·laboradors en Manel Folch Torres, Bori y Fontestá, Busquets y Punset y Ubach y Vinyeta, y ademés en Joseph Barbany, en Nogueras Oller y la escriptora D.ª Enriqueta Paler de Trullol.

A tots els enviém nostra coral enhorabona.

L' acte de la repartició de premis, que tindrà llóch en el local de la *Lliga*, demá á la tarde, promet veurers molt concorregut y ésser molt lluhit á jutjar pe 'l gran número d' invitacions demanadas.

*

Sembla que s' ha descobert un complòt anarquista pera matar al President dels Estats Units, mister Mac-Kinley.

Aquesta noticia no 'ns hauria sorprés el mes entrant.

*

Ab motiu de celebrar la seva festa major la barriada de Gracia, s' adornaren artísticament alguns carrers, mereixent entre ells especial menció el de la Llibertat, quins vehíns dividits en cinch seccions, competiren en veurer qui més, artísticament podria engalanar el seu respectiu trós. Lo que més cridá la atenció del públich durant las festas, foren uns cartells alusius en els quals s' hi llegían lemas y refráns satírics y humorístics escrits en catalá, que per la intenció que en tots s' hi entreveya causaban la hilaritat de tothóm.

El nostre amich, en Joseph Asmarats, va compondre uns *Goigs modernistes* que va cantar un coro infantil, y que fou la nota culminant de la festa, havent-se imprés dels tals *goigs* una edició que van agotar els transeunts.

Ja ho diu el ditxo: "*Per graciosos á Gracia.*"

El senyor Corrons, antich trompa d' una orquesta de envalat, s' entusiasma sentint discutir sobre música.

En una reunió hont assisteix, un jove desenvolupa las sevas teorías, comparant la música de váris paissos, y especialment d' Espanya y d' Italia.

—¿Y com distingirém la música italiana de la espanyola?—fa 'l jove disertador.

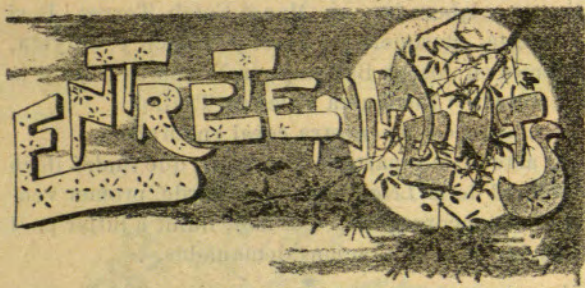
El senyor Corrons s' aixeca y contesta molt sério:—Home, molt facilment; l' una 's canta en espanyol y l' altra en italiá. Veliaquí!—

*

La Merceneta y el seu germanet petit, un nen de cinch anys, tot jugant y sense volguerli fer, dona una mossegada al nas del menut. Pero aquest, que no val que renyin a la teta, diu a la seva mare cuan li pregunta:

—¿Qui t' ho ha fet, Paquito?

—Jo mateix me 'l hi moze gat.

UN TRAJECTE DE CINCH CÉNTIMS Á BORDO DE „LA CATALANA“

Xarada

Entre 'ls molts aficionats que van en busca de tota y 'ls que tenen de aná á Gracia per dormi y per las garrofas troban qu' es una ventatja que hi portin per una gossa petita, ó dit d' altre modo, per cinch céntims. Jo aquí ab poca estona 'ls vull demostrar que tercera hi ha tal cosa, perquè cinch quart m' ha passat mes d' una y mes de dos voltas. Pujo á la plassa de Catalunya y en trobo que tota aquella arca de Tres-hu ja va plena... de personas. Com un porta 'ls cuartos justos

y el temps també, no li toca altre remey que enfilarse igual que un cuarta-segona: y entre una empenta d' aquí y 'ls sotráchs que dona 'l cotxe. y 'ls cops que 't clava un cistell molt gros que porta una dona, y 'l tenir de fer l' ull viu si no 't vols rompre la closca, junt ab quatre trepitjadas que baixant et proporcionan, y ab la caló que un tregina, y 'l tuf de las donas grossas, vaja, que es una delicia de las que se 'n veuben pocas. Ab lo cual vull demostrar que per' ná de Barcelona quinta Gracia y viceversa ab una total ben bona, solsament es necessita voluntat.... y molta forsa.

J. Staramsa

Logogrifo numéric

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9.—Poble catalá.
- 3 4 5 6 6 5 6 7.—Actriu espanyola.
- 1 2 3 4 5 6 9.—Arbre fruyter.
- 9 4 6 7 6 9.—Carrer de Barcelona.
- 8 8 4 8 8.—
- 1 8 7 6.—
- 7 8 2.—
- 1 9.—Nota musical.
- 3.—Consonant.

J. Montabiz

Solucions als del número 10

Xarada: Pi-car-di-a.

Cuadrat: R O C A
O D O N
C O S I
A N I S

CORRESPONDENCIA LITERARIA

R. Homedes Mundó, (Tarragona): Retocat anirá alguna coseta.—B. Raméntol: La composició de que 'm parla, está en cartera: per excés d' original no s' ha publicat. Lo d' aquesta setmana, está bé.—Jotabeeme: No fá per' nesaltres.—J. Duró Gili: La publicarem.—Jaume Balaguer Soler: La idea, encare que no molt nova, es bona y justa. Unicament retocaré un xich el llenguatge.—Joan del poble: Es trivial.—Francisco Castellá: Es molt fluix.—Joan Fransesch Vall: No pot anar ni... ab automòvil!—Dos estudiants: Las indicacions de vostés las tindrem en compte, y si ens decidim ja ho veurán. De totas maneras gracias per l' interés, pero constilshi qu' encare tenim cosas mes importants en projecte.

J. Collazos, impresor.—Plassa de la Igualtat, 3